

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.038 у Хмельницькому
університеті управління та права імені
Леоніда Юзькова

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата юридичних наук, доцента Захарчука Віктора Миколайовича на дисертацію Ващук Олени Володимирівни на тему «Аудитор як спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення за законодавством України», подану на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право

Ступінь актуальності теми дисертації. Здійснення контрольних функцій та проведення перевірок щодо дотримання встановленого порядку зайняття певним видом діяльності є важливою складовою економіки будь-якої держави. Такі перевірки здійснюються як державними, так і приватними суб'єктами. Водночас досить часто ті, кого перевіряють, хочуть уникнути відповідальності за допущені порушення та не сплачувати відповідних штрафних санкцій. Відповідно – досить часто намагаються вплинути на процес перевірки та осіб, які його проводять. Особа (аудитор), яка проводить такі перевірки має спеціальний статус, адже наділена відповідними повноваженнями та має право вчиняти дії, які матимуть юридичне значення для суб'єкта перевірки.

На даний час наукові дослідження щодо кримінальної відповідальності аудитора носять фрагментарний характер, тому чимало питань, пов'язаних з кримінально-правовою характеристикою кримінальних правопорушень, які може вчинити аудитор, як спеціальний суб'єкт, їх системою, продовжують належати до числа дискусійних як у теорії, так і на практиці, а тому не можуть вважатись вирішеними остаточно.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації забезпечується широтою і різноманітністю

опрацьованої джерельної бази, критичним аналізом матеріалів правозастосовної практики, вдалою і продуманою логікою викладення матеріалу, яка дозволила автору виконати поставлену мету та визначені завдання.

Сформована структура дисертації дала можливість здобувачу послідовно і системно проаналізувати широкий спектр питань, які стосуються кримінальної відповідальності аудитора.

При написанні роботи авторка опрацювала значний масив (всього 266 джерел) кримінально-правової, кримінологічної та історичної літератури, статистичну інформацію, здійснила аналіз роз'яснень Пленуму Верховного Суду України і Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, дослідила численні нормативні акти регулятивного законодавства, завдяки чому дисертація значною мірою набула якості повноцінного дослідження.

Працюючи над дисертацією, Олена ВАЩУК змогла забезпечити оптимальне співвідношення висвітлення фундаментальних кримінально-правових проблем і прагматичних питань тлумачення і вдосконалення кримінально-правових норм, які стосуються кримінальної відповідальності аудитора. Імпонує їй те, що здобувачка врахувала здобутки як не лише кримінально-правової, але і господарсько-правової доктрини.

Таким чином, достовірність та обґрунтованість положень, висновків та рекомендацій, отриманих у рецензованому дисертаційному дослідженні, забезпечена завдяки використанню належної джерельної бази, опрацюванню значної кількості вітчизняних нормативних актів, законодавства зарубіжних країн, судової практики, вірно обраним методам наукового пошуку.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, повнота їх викладу у наукових публікаціях.

Наукова новизна рецензованої дисертації полягає у тому, що в науковому дослідженні запропоновано нове бачення низки аспектів кримінально-правової характеристики незаконних дій аудитора. Положення, які висуваються на захист

загалом вдало структуровані дисертантом відповідно до встановлених вимог, є новими або містять значну частку новизни.

Варто звернути увагу на те, що автором вперше встановлено правовий статус аудитора та визначено його основні ознаки, як спеціального суб'єкта кримінального правопорушення; обґрунтовано необхідність криміналізації умисного неподання, несвоєчасного подання або подання недостовірної інформації, що може бути пов'язана з проведенням фінансового моніторингу, спеціально уповноваженому органу, якщо такі діяння заподіяли істотну шкоду; обґрунтовано доцільність криміналізації втручання у професійну діяльність аудитора; запропоновано передбачити кримінальну відповідальність за внесення до офіційних документів неповної інформації, тобто інформації, яка має бути внесена до офіційного документу відповідно до закону.

Основні результати дисертації відображені у 5 наукових статтях, 4 з яких включені до переліку наукових фахових видань України та у 5 тезах доповідей на конференціях, що відповідає вимогам, передбаченим постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 року № 44.

Основні положення дисертації, що виносяться на захист у належному обсязі відображені в анотації до дисертації, а її зміст відповідає встановленим вимогам. Текст дисертації викладено у науковому стилі, літературною державною мовою.

Оцінка відсутності / наявності порушення академічної доброчесності.

У дисертації звернення здобувача до ідей, думок інших науковців містять посилання на відповідні джерела. Порушень академічної доброчесності у тексті дисертації рецензентом не виявлено.

Разом з тим як і будь-яка по-справжньому наукова творча праця, дисертаційне дослідження Олени ВАЩУК не позбавлене **окремих вад і дискусійних положень**. Тому загальна позитивна оцінка дисертації не виключає

деяких зауважень і побажань, які носять рекомендаційний характер і, сподіваюсь, будуть використані автором у подальших наукових дослідженнях.

1. Аналізуючи предмет окремих кримінальних правопорушень, які можуть бути вчинені аудитором, авторка вділяє такий предмет, як інформація. Однак варто деталізувати, чого саме може стосуватися таке інформація у розумінні саме аудиторської діяльності та яким чином ця інформація може бути неправомірно змінена, виправлена, не врахована тощо аудитором при виконання його обов'язків, що в подальшому призвело до певних наслідків.

2. В Україні протягом 2015-2022 років судами не було винесено жодного обвинувального вироку щодо аудитора, як спеціального суб'єкта. Це може бути зумовлено або відсутністю відповідних кримінальних правопорушень, або недосконалістю законодавства. З одного боку, авторка вказує, що декриміналізація окремих кримінальних правопорушень, які можуть бути вчинені аудитором призведе до виникнення суперечностей, в іншого боку, очевидна проблема відсутності правозастосовної практики. Тому питання декриміналізації відповідних норм є дискусійним.

Водночас висловлені зауваження і побажання мають дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації.

Висновки:

1. Дисертація Вашук Олени Володимирівни на тему «Аудитор як спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення за законодавством України», є завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що у своїй сукупності мають значення для розвитку доктрини кримінального права та правозастосовної практики.

2. Дисертація виконана і оформлена у відповідності до вимог, що передбачені передбачених Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), відповідає пунктам 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування

рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Здобувачка Ващук Олена Володимирівна заслуговує на присудження їй освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Рецензент

**декан юридичного Хмельницького
університету управління та права
імені Леоніда Юзькова,
кандидат юридичних наук, доцент**

Віктор ЗАХАРЧУК